

ΥΠΠΟ: Δρομολογείται η ανάδειξη του δυτικού τμήματος της αρχαίας πόλης των Δελφών

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Την ανάδειξη του δυτικού τμήματος της αρχαίας πόλης των Δελφών εντάσσει το Υπουργείο Πολιτισμού στο σύνολο των έργων που έχει δρομολογήσει και υλοποιεί για την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου των Δελφών, δια της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φωκίδας. Στο πλαίσιο των μελετών ωρίμανσης έχουν ήδη εκπονηθεί και τύχει της θετικής γνωμοδότησης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου οι μελέτες αποκατάστασης, στερέωσης και ανάδειξης μνημείων της δυτικής αρχαίας πόλης των Δελφών - τοπογραφική, ψηφιακή χαρτογράφηση και αποτύπωση- όπως και η γεωτεχνική μελέτη για μέτρα άμεσης επέμβασης επί της κινστέρνας, η αρχιτεκτονική μελέτη ανάδειξης της συνοικίας του Ηρώου Blum, η μελέτη συντήρησης των ψηφιδωτών

δαπέδων των μνημείων και ανάλυσης των υλικών.

Οι μελέτες και τα συνεπαγόμενα έργα για την αποκατάσταση, στερέωση και ανάδειξη των μνημείων της δυτικής αρχαίας πόλης των Δελφών χρηματοδοτούνται από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας, στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και 2021-2027.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, δήλωσε:

«Οι Δελφοί, πέρα από την εξαιρετική αρχαιολογική και ιστορική σημασία του αρχαιολογικού χώρου και των μνημείων τους, αποτελούν brand name και μοναδικό τοπόσημο για την πατρίδα μας, λόγω των ισχυρών συμβολισμών και των αξιών που εμπεριέχουν. Για το Υπουργείο Πολιτισμού, από το 2019, οι Δελφοί αποτελούν σαφή προτεραιότητα, λόγω των ανωτέρω χαρακτηριστικών τους. Με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, κυρίως, που ξεπερνούν τα 18.000.000 ευρώ, το Υπουργείο Πολιτισμού εκτελεί το έργο της πλήρους ανακαίνισης του συνεδριακού χώρου του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών και το έργο της στερέωσης των βραχωδών μαζών, πάνω από το αρχαίο στάδιο. Συγχρόνως, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και με πόρους από το ΠΕΠ του ΕΣΠΑ 2021-2027, έχουμε δρομολογήσει μια σειρά έργων συντήρησης και ανάδειξης των μνημείων του αρχαιολογικού χώρου, προκειμένου να προστατευθούν, αλλά και να αποδοθούν νέοι χώροι στους επισκέπτες, που τα τελευταία χρόνια σταθερά αυξάνονται».

Η αρχαία πόλη των Δελφών χωροθετείται περιμετρικά του Ιερού του Απόλλωνα. Στο δυτικό τμήμα του αρχαιολογικού χώρου, το οποίο εκτείνεται μέχρι και το κοιμητήριο του σύγχρονου οικισμού, έχει αποκαλυφθεί ένα σημαντικό τμήμα της πόλης. Στην περιοχή αυτή, η πόλη διαμορφώνεται σε τρία βασικά άνητρα, όπου ήδη από την περίοδο της Μεγάλης Ανασκαφής από τη Γαλλική Σχολή Αθηνών (1894-1902) αλλά και κατά τη διάρκεια των τεσσάρων φάσεων κατασκευής του Αρχαιολογικού Μουσείου Δελφών, αποκαλύφθηκαν εκτεταμένα τμήματα οικιστικών ζωνών της ύστερης ρωμαϊκής και πρωτοβυζαντινής περιόδου, καθώς και μεγάλο τμήμα του αρχαίου δυτικού νεκροταφείου.

Ωστόσο, την περίοδο της Μεγάλης Ανασκαφής, λόγω της προτεραιότητας για την αποκάλυψη του αρχαίου ιερού και των αρχαιότερων αρχαιολογικών στρωμάτων, πολλά από τα υστερότερα κατάλοιπα δεν τεκμηριώθηκαν επαρκώς. Από τα υπάρχοντα ευρήματα, προκύπτει ότι η αρχαία πόλη οικοδομείται σε ακανόνιστη διάταξη στις αναβαθμίδες του χώρου, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί ήδη από την κλασική περίοδο. Εκτός από τα οικιστικά κατάλοιπα, στο δυτικό τμήμα του αρχαιολογικού χώρου βρίσκονται σημαντικά μνημεία, όπως το ταφικό Ηρώο Blum, η Δυτική Στοά (Στοά των Αιτωλών) του ιερού, κατάλοιπα κτιστής οδού της

μυκηναϊκής περιόδου, μνημειακοί τάφοι της ρωμαϊκής περιόδου και η κινστέρνα της ύστερης ρωμαϊκής περιόδου, η κατασκευή της οποίας υποδηλώνει τις εκτενείς ανάγκες ύδρευσης του οικισμού.

Τα προϊστορικά κατάλοιπα στο σύνολο του αρχαιολογικού χώρου σώζονται σποραδικά και αφορούν κυρίως σε σημαντικό αριθμό μυκηναϊκών τάφων, οι οποίοι στο σύνολό τους σχεδόν είναι καταχωσμένοι.

Το ταφικό Ηρώο Blum βρίσκεται στο άνδηρο που χαράσσεται στο ύψος του θησαυρού των Θηβαίων και αποτελεί το καλύτερα σωζόμενο μνημείο του είδους στην ηπειρωτική Ελλάδα. Το μνημείο έλαβε το όνομά του από τον πρώτο ανασκαφέα, G. Blum, ο οποίος σκοτώθηκε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τη μελέτη του μνημείου ανέλαβε στη συνέχεια (1972 - 1973) ο J. Roger. Η υστερότερη χρήση του τοποθετείται περίπου στο β΄ μισό του 2ου αι. μ.Χ., σύμφωνα με τον ανάγλυφο διάκοσμο της μίας εκ των τριών σωζόμενων σαρκοφάγων. Το μνημείο αποτελούνταν από δύο μέρη, έναν υπέργειο δίστυλο κορινθιακού ρυθμού ναίσκο και έναν υπόγειο δίχωρο θάλαμο με κρύπτη. Στο ένα δωμάτιο είχαν τοποθετηθεί τρεις μαρμάρινες σαρκοφάγοι. Στο εσωτερικό του άλλου δωματίου υπάρχουν δύο πώρινες σαρκοφάγοι. Σημειώνεται ότι το ταφικό Ηρώο Blum συνδέεται άμεσα με τα γεγονότα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην περιοχή, διότι κατά τη διάρκεια του πολέμου αποτέλεσε χώρο απόκρυψης των γλυπτών του Μουσείου των Δελφών, όπου και παρέμειναν μέχρι το 1949.

Η συνοικία του Ηρώου Blum αποτελεί το μεγαλύτερο οικιστικό σύνολο της δυτικής πόλης καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1840 τ.μ. Το μεγαλύτερο μέρος του οικοδομήθηκε την ύστερη ρωμαϊκή περίοδο.

Άποψη του εσωτερικού του Ηρώου Blum

Στα δυτικά του περιβόλου του τεμένους του Απόλλωνος, σε πλάτωμα εμβαδού 2000 τ.μ., σώζονται τα κατάλοιπα της Δυτικής Στοάς, ενός από τα πιο επιβλητικά μνημεία, που, σήμερα, δεν εντάσσεται στον οργανωμένο και επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο Δελφών. Στην αρχαιότητα αποτελούσε σημαντικό χώρο και μνημειακή είσοδο των επισκεπτών προς τον Ναό του Απόλλωνα και προς το θέατρο. Η πρώτη φάση της Στοάς χρονολογήθηκε στον 4ο αιώνα π.Χ. και αναγνωρίστηκε ως η Οπλοθήκη του τεμένους. Έφερε διπλή κιονοστοιχία με 29 κίονες εξωτερικά και 15 εσωτερικά, οι οποίοι δεν σώζονται σήμερα. Η Δυτική Στοά εκκενώθηκε μετά τη μερική καταστροφή της. Τη ρωμαϊκή περίοδο μέρος της μετατράπηκε σε οικία με ιδιωτικές θερμές. Εδώ, σώζεται και η μεγάλη κινστέρνα, η οποία κάλυπτε τις αυξημένες ανάγκες ύδρευσης του οικισμού και λειτουργίας των λουτρών.

Δυτικό τμήμα αρχαίας πόλης Δελφών, Ηρώο Blum

Οι εργασίες ανάδειξης δυτικού τμήματος της αρχαίας πόλης των Δελφών, που οριοθετείται από το μονοπάτι κάτω από τη συνοικία Blum μέχρι το άνδρηο της Δυτικής Στοάς και από τον περίβολο του ιερού του Απόλλωνα μέχρι την είσοδο του νεκροταφείου, προβλέπουν επεμβάσεις που αφορούν στη διαχείριση των διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών, στην αποκάλυψη των δαπέδων των υστερορωμαϊκών οικιών, στην ένταξη της περιοχής στον επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο με χρήση τμημάτων της υφιστάμενης διαδρομής. Από το Ιερό του Απόλλωνα διαμορφώνονται δύο κλάδοι διαδρομής: Ο ένας θα περνάει μπροστά από την Δυτική Στοά και θα καταλήγει στην έξοδο προς το σύγχρονο νεκροταφείο, και ο άλλος θα οδηγεί στον χώρο στάσης θέασης πάνω από τη συνοικία του Ηρώου Blum. Μέσω των διαδρομών αυτών, ο επισκέπτης θα διέρχεται από τα σημαντικά μνημεία της δυτικής πόλης και θα μπορεί να αντιληφθεί την έκταση και την οργάνωσή της. Με την ολοκλήρωση των εργασιών, το 2027, ο επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος θα έχει διευρυνθεί σημαντικά και οι επισκέπτες θα απολαμβάνουν νέες εμπειρίες.

Δυτική Στοά («Στοά των Αιτωλών»)

Δυτικό τμήμα αρχαίας πόλης, Κινστέρνα

Αρχιτεκτονική μελέτη ανάδειξης της συνοικίας του Ηρώου Blum στη δυτική πόλη Δελφών